Covenant of Mayors
for Climate & Energy

BURGEMEESTERSCONVENANT VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Wij, de burgemeesters die dit Convenant hebben ondertekend, delen een visie voor een duurzame toekomst, ongeacht de grootte van onze gemeente of haar ligging op de wereldkaart. Deze gemeenschappelijke visie is de motor achter onze acties om het hoofd te bieden aan onderling samenhangende uitdagingen, namelijk beperking van en aanpassing aan klimaatverandering en duurzame energie. Samen zijn wij bereid om concrete maatregelen voor de lange termijn te treffen die een ecologisch, sociaal en economisch stabiele omgeving bieden voor huidige en toekomstige generaties. Het is onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om meer duurzame, aantrekkelijke, leefbare, veerkrachtige en energie-efficiënte gebieden tot stand te brengen.

WIJ, DE BURGEMEESTERS, ERKENNEN DAT:

klimaatverandering reeds een feit is en een van de grootste wereldwijde uitdagingen van onze tijd vormt die onmiddellijke actie en samenwerking vereist tussen lokale, regionale en nationale overheden over de hele wereld;

lokale overheden de belangrijkste drijfveren voor de energietransitie en de strijd tegen klimaatverandering zijn op het bestuursniveau dat het dichtst bij de burgers staat. De lokale overheden delen de verantwoordelijkheid voor klimaatactie met de regionale en nationale niveaus en zijn bereid te handelen ongeacht de toezeggingen van andere partijen. De lokale en regionale autoriteiten in alle sociaaleconomische situaties en geografische locaties nemen een sleutelpositie in om de kwetsbaarheid van hun grondgebied voor de verschillende gevolgen van klimaatverandering te beperken. Hoewel er reeds inspanningen worden geleverd om emissies te verminderen, blijft aanpassing een noodzakelijke en onontbeerlijke aanvulling op beperking;

de beperking van en aanpassing aan klimaatverandering kan meerdere voordelen opleveren voor het milieu, de samenleving en de economie. Als deze samen worden aangepakt, bieden zij nieuwe kansen om duurzame lokale ontwikkeling te bevorderen. Dit omvat de opbouw van inclusieve, klimaatbestendige, energie-efficiënte gemeenschappen, de verbetering van de levenskwaliteit, de stimulering van investeringen en innovatie, de bevordering van de lokale economie en het scheppen van banen, de versterking van de betrokkenheid van en de samenwerking tussen belanghebbenden;

lokale oplossingen voor energie- en klimaatuitdagingen helpen om veilige, duurzame, concurrerende en betaalbare energie te bieden aan burgers en zo bij te dragen aan een lagere energieafhankelijkheid en de bescherming van kwetsbare consumenten.

WIJ, DE BURGEMEESTERS, DELEN EEN GEMEENSCHAPPELIJKE VISIE VOOR 2050 MET:

- koolstofvrije gebieden, om er zo toe bij te dragen dat de gemiddelde opwarming van de aarde ruim onder 2 °C blijft ten opzichte van de pre-industriële niveaus, in overeenstemming met de internationale klimaatovereenkomst van COP 21 die in december 2015 is gesloten in Parijs;
- veerkrachtiger gebieden, om zo voorbereidingen te treffen tegen de onvermijdelijke negatieve gevolgen van klimaatverandering;
- universele toegang tot zekere, duurzame en betaalbare energiediensten voor iedereen, om zo de levenskwaliteit te verhogen en de energiezekerheid te verbeteren.

OM DEZE VISIE TE VERWEZENLIJKEN, VERBINDEN WIJ, DE BURGERMEESTERS, ONS ERTOE:

- de uitstoot van CO2 (en eventueel van andere broeikasgassen) op het grondgebied van onze gemeenten tegen 2030 met ten minste 40 % terug te dringen, met name door een betere energie-efficiëntie en een ruimer gebruik van hernieuwbare energiebronnen;
- onze veerkracht te verhogen door ons aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering;
- onze visie, resultaten, ervaringen en kennis te delen met andere lokale en regionale overheden binnen de EU en daarbuiten door directe samenwerking en uitwisseling onder gelijken, met name in de context van het Mondiaal Burgemeestersconvenant.

Om de verbintenissen van onze lokale overheden om te zetten in praktische maatregelen, streven wij ernaar de stapsgewijze routekaart te volgen (zie bijlage I), waaronder de ontwikkeling van een actieplan voor duurzame energie en klimaat en de regelmatige monitoring van de vooruitgang.

WIJ, DE BURGEMEESTERS, ERKENNEN DAT VOOR ONZE VERBINTENIS HET VOLGENDE ONONTBEERLIJK IS:

- sterk politiek leiderschap;
- de vaststelling van ambitieuze doelstellingen op lange termijn die politieke mandaten overstijgen;
- een gecoördineerde (inter)actie tussen beperking en aanpassing door de mobilisering van alle betrokken gemeentelijke diensten;
- een sectoroverschrijdende en holistische territoriale aanpak;

- de toewijzing van passende personele, technische en financiële middelen;
- de betrokkenheid van alle relevante belanghebbenden binnen het grondgebied van onze gemeenten;
- de emancipatie van burgers als belangrijke energieverbruikers, als "prosumenten" en als deelnemers in een vraagafhankelijk energiesysteem;
- onmiddellijke actie, met name via flexibele "no regret"-maatregelen;
- de uitvoering van slimme oplossingen om de technische en maatschappelijke uitdagingen van de energietransitie aan te pakken;
- regelmatige bijsturing van onze acties naargelang van de bevindingen van monitoring en evaluatie;
- een gecombineerde horizontale en verticale samenwerking tussen lokale overheden en met alle andere overheidsniveaus.

WIJ, DE BURGEMEESTERS, ZIJN INGENOMEN MET:

- het initiatief van de Europese Commissie om beperking en aanpassing – beide pijlers van de strijd tegen klimaatverandering – onder één overkoepelend initiatief te brengen en de synergiën met andere relevante beleidsmaatregelen en initiatieven van de EU verder te versterken;
- de ondersteuning van de Europese Commissie voor de uitbreiding van het model van het Burgemeestersconvenant naar andere delen van de wereld via het Mondiaal Burgemeestersconvenant;
- de ondersteuning van het Comité van de Regio's, als institutionele stem van de lokale en regionale overheden van de EU, voor het Burgemeestersconvenant en de doelstellingen daarvan;
- de hulp van de lidstaten, regio's, provincies, mentorsteden en andere institutionele organisaties aan de lokale overheden zodat zij hun beperkings- en aanpassingsverbintenissen in het kader van het Burgemeestersconvenant kunnen nakomen.

WIJ, DE BURGEMEESTERS, DOEN EEN BEROEP OP:

– **ANDERE LOKALE OVERHEDEN OM:**

- zich bij het Burgemeestersconvenant aan te sluiten;
- hun kennis te delen en mee te doen aan activiteiten voor capaciteitsopbouw in het kader van het Burgemeestersconvenant.

– **REGIONALE/SUBNATIONALE OVERHEDEN OM:**

- ons te voorzien van strategische richtsnoeren en ondersteuning op beleids-, technisch en financieel gebied, met het oog op de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van onze actieplannen en bijbehorende maatregelen;
- ons te helpen om samenwerking en gezamenlijk benaderingen te bevorderen voor meer doeltreffende en geïntegreerde acties.

– **NATIONALE OVERHEDEN OM:**

- hun verantwoordelijkheid te nemen om de klimaatverandering aan te pakken en passende ondersteuning op beleids-, technisch en financieel gebied te verstrekken voor de opstelling en uitvoering van onze lokale beperkings- en aanpassingsstrategieën;
- ons te betrekken bij de opstelling en uitvoering van de nationale beperkings- en aanpassingsstrategieën;
- de toegang tot financiële mechanismen te waarborgen om lokale klimaat- en energieacties te ondersteunen;
- de effecten van onze lokale inspanningen te erkennen, rekening te houden met onze behoeften, en onze standpunten in de Europese en internationale klimaatprocessen tot uitdrukking te brengen.

– **DE EUROPESE INSTELLINGEN OM:**

- beleidskaders te consolideren die de uitvoering van lokale klimaat- en energiestrategieën en de samenwerking tussen steden ondersteunen;
- ons de passende operationele, technische en promotionele bijstand te verlenen;

- het Burgemeestersconvenant verder te integreren in relevante beleidsmaatregelen, steunprogramma's en activiteiten van de Europese Unie, en ons tegelijk te betrekken bij de opstellings- en uitvoeringsfasen;
- door te gaan met de terbeschikkingstelling van financieringsmogelijkheden om onze verbintenissen uit te voeren en specifieke steunvoorzieningen voor projectontwikkeling voor te stellen die ons helpen investeringsprogramma's te ontwikkelen, aan te besteden en te starten;
- onze rol en inspanningen in de beperking van en aanpassing aan klimaatverandering te erkennen en onze verwezenlijkingen te delen met de internationale gemeenschap.

– **ANDERE BELANGHEBBENDEN[1] OM:**

- deskundigheid, kennis, technologie en financiële middelen te mobiliseren die onze lokale inspanningen aanvullen en versterken, de capaciteitsopbouw op te voeren, innovatie te bevorderen en investeringen te stimuleren;
- actieve spelers te worden bij de energietransitie en ons te ondersteunen door zich in te zetten voor communautaire acties.

[1] Bv. de private sector, financiële instellingen, het maatschappelijk middenveld, de wetenschappelijke gemeenschap en de academische wereld.

BIJLAGE I

HET STAPSGEWIJZE PROCES EN DE GRONDBEGINSELEN VAN HET BURGEMEESTERSCONVENANT

EEN GEMEENSCHAPPELIJKE ROUTEKAART VOOR EEN GEDEELDE VISIE:

Met het oog op hun beperkings- en aanpassingsdoelstellingen verbinden de ondertekenaars van het Burgemeestersconvenant zich tot een reeks stappen:

STAPPEN\PIJLERS	BEPERKING	AANPASSING
1) Begin en evaluatie van uitgangswaarden	Opstelling van een **Inventarisatie Uitgangswaarden Emissies**	Opstelling van een **Beoordeling van de Risico's van en Kwetsbaarheid voor Klimaatverandering**
2) Strategische bepaling van streefcijfers en planning	Indiening van een **actieplan voor duurzame energie en klimaat (SECAP)** en integratie van overwegingen betreffende beperking en aanpassing* in relevante beleidsmaatregelen, strategieën en plannen binnen twee jaar na het besluit van de gemeenteraad	
3) Uitvoering, monitoring en rapportage	**Rapportage van de vooruitgang** om de twee jaar na de indiening van het SECAP op het platform van het initiatief	

** De aanpassingsstrategie moet deel uitmaken van het SECAP en/of worden ontwikkeld en geïntegreerd in (een) afzonderlijk(e) document(en). De ondertekenaars kunnen zelf hun voorkeursformaat kiezen – zie "aanpassingsroute" in het punt hieronder.*

In jaar 1-2 wordt het fundament gelegd voor het plan, waarbij met name de situatie wordt beoordeeld (voornaamste bronnen van emissies en hun respectieve reductiepotentieel, voornaamste klimaatrisico's en kwetsbaarheden en de bijbehorende huidige/toekomstige uitdagingen) Dan worden ook de prioriteiten op het gebied van beperking en aanpassing vastgesteld, en wordt gekeken waar vroege winsten zijn te behalen. Verder is het de bedoeling dat de betrokkenheid van de gemeenschap wordt versterkt en dat voldoende middelen en capaciteiten worden gemobiliseerd om de nodige maatregelen te treffen. De volgende jaren zullen gericht zijn op de versterking en opschaling van de ingeleide maatregelen en projecten om verandering te versnellen.

FLEXIBELE ROUTES, AANPASBAAR AAN DE LOKALE SITUATIE:

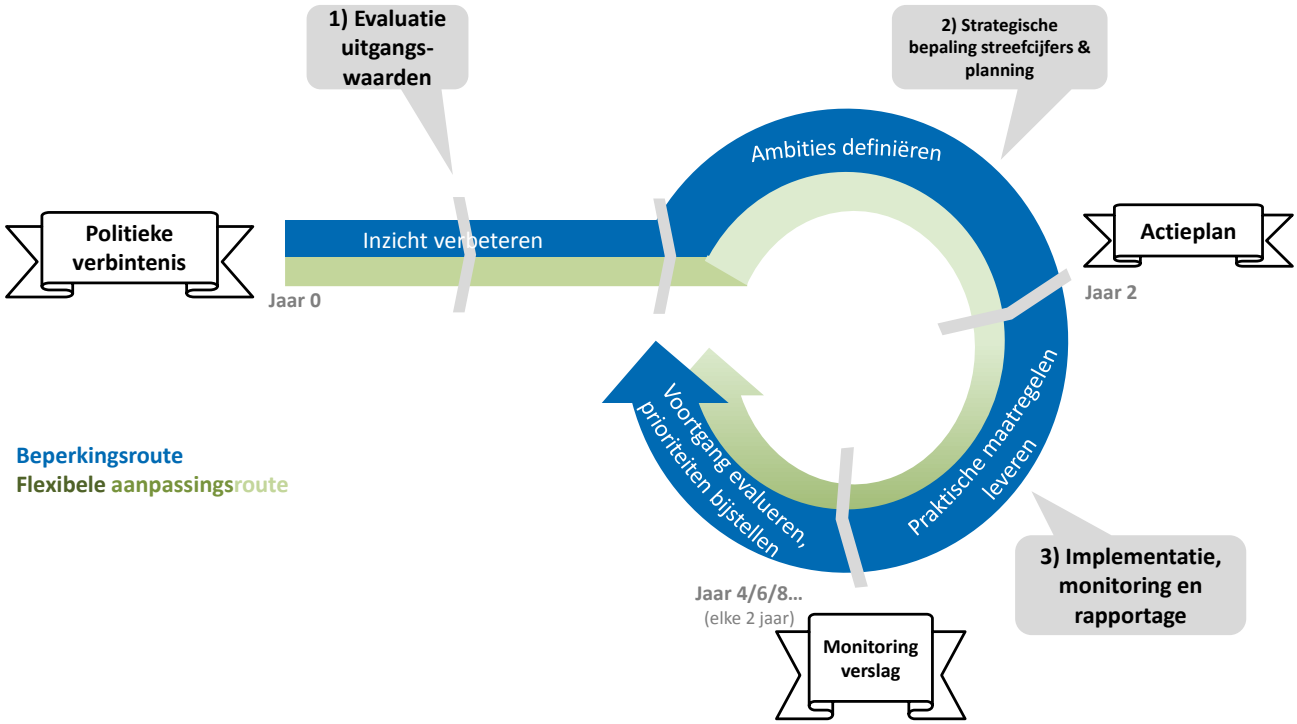

Het Burgemeestersconvenant stelt een actiekader vast dat de lokale overheden helpt om hun ambities op het gebied van beperking en aanpassing om te zetten in de praktijk en houdt daarbij rekening met de plaatselijke diversiteit. De ondertekenende gemeenten krijgen de flexibiliteit om de beste manier te kiezen voor de toepassing van hun lokale acties. De lokale overheden wordt verzocht om ondanks de verschillende prioriteiten actie te ondernemen op een geïntegreerde en holistische wijze.

– **Beperkingsroute**

De "beperkingsroute" biedt een bepaalde mate van flexibiliteit voor de ondertekenaars, met name voor de emissie-inventaris (bv. uitgangsjaar, aan te pakken sleutelsectoren, gebruikte emissiefactoren voor de berekening, gebruikte emissie-eenheid voor de rapportage[2], enz.).

– **Aanpassingsroute**

De "aanpassingsroute" wordt flexibel genoeg gehouden om nieuwe kennis en bevindingen te kunnen integreren en de veranderende omstandigheden en capaciteiten van de ondertekenaars te weerspiegelen. Er moet een beoordeling van de risico's van en kwetsbaarheid voor klimaatverandering worden uitgevoerd binnen de overeengekomen termijn van twee jaar. De resultaten daarvan zullen dienen als basis voor de beslissing over de wijze waarop het grondgebied van een ondertekenaar veerkrachtiger wordt gemaakt. De aanpassingsstrategie moet

[2] De ondertekenaars kunnen ervoor kiezen hun emissies te rapporteren als CO_2 (kooldioxide) of als CO_2-equivalent. Met de tweede optie kunnen zij rekening houden met emissies van andere broeikasgassen, met name CH_4 (methaan) en N_2O (stikstofoxide).

worden geïntegreerd in het actieplan voor duurzame energie en klimaat en/of in andere relevante planningsdocumenten en kan mettertijd worden versterkt en bijgesteld. Eerst kan worden overwogen "no-regret"-maatregelen te treffen, die dan in de loop van de jaren worden aangevuld met andere acties (bv. bij een herbeoordeling van de situatie om de twee jaar, bij de herziening van het actieplan) – daardoor wordt het mogelijk tijdig en tegen lagere kosten aanpassingen te maken.

EEN GELOOFWAARDIGE, TRANSPARANTE BEWEGING:

- **Politieke steun:** De verbintenis, het actieplan voor duurzame energie en klimaat en andere relevante planningsdocumenten worden geratificeerd bij resolutie/besluit van de gemeenteraad. Dit zorgt voor een gewaarborgde politieke steun op lange termijn.
- **Een robuust, consistent, transparant en geharmoniseerd kader voor gegevensverzameling en rapportage:** Uitgaande van de ervaringen van gemeenten, regio's en stedelijke netwerken berust het Burgemeestersconvenant op een deugdelijke technische en wetenschappelijk basis die samen met de Europese Commissie is ontwikkeld. Er zijn gemeenschappelijke methodologische beginselen en rapportagemodellen ontwikkeld waarmee de ondertekenaars hun vooruitgang op een gestructureerde en stelselmatige wijze kunnen volgen, rapporteren en publiceren. Het ingediende actieplan voor duurzame energie en klimaat wordt openbaar gemaakt op het onlineprofiel van de ondertekenaar op de website van het Burgemeestersconvenant. Dit waarborgt de transparantie, verantwoordingsplicht en vergelijkbaarheid van hun lokale klimaatacties.
- **Erkenning en hoge zichtbaarheid van de geleverde inspanningen:** De afzonderlijke en collectieve resultaten die aan de hand van de rapportagemodellen zijn verzameld, worden openbaar gemaakt – op de website van het Burgemeestersconvenant – om uitwisselingen en zelfbeoordelingen te inspireren en te vergemakkelijken. Met de rapportage van gegevens via het Burgemeestersconvenant kunnen de ondertekenaars de brede impact van hun maatregelen in de praktijk laten zien. De gegevens die via het rapportagekader van het Burgemeestersconvenant worden verzameld, bieden ook essentiële feedback over lokale maatregelen aan nationale, Europese en internationale beleidsmakers.
- **Evaluatie van de door de ondertekenaars gerapporteerde gegevens:** Deze kwaliteitscontrole draagt bij tot de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van het hele initiatief van het Burgemeestersconvenant.
- **Schorsing in geval van niet-naleving:** De ondertekenaars aanvaarden dat zij worden geschorst van het initiatief – met voorafgaande schriftelijke kennisgeving door het Secretariaat van het Burgemeestersconvenant – indien de voornoemde documenten (d.w.z. het actieplan voor duurzame energie en klimaat en de monitoringverslagen) niet binnen de vastgestelde termijnen worden ingediend. Deze procedure waarborgt de transparantie, robuustheid en eerlijkheid ten opzichte van andere ondertekenaars die hun verbintenissen nakomen.

BIJLAGE II

ACHTERGROND EN CONTEXT

De ondertekenaars van het Burgemeestersconvenant committeren zich aan de beweging en zijn zich volledig bewust van de volgende overwegingen:

- het Intergouvernementeel Panel voor Klimaatverandering (IPCC) heeft in zijn vijfde beoordelingsverslag opnieuw bevestigd dat klimaatverandering een realiteit is en dat menselijke activiteiten het klimaat op aarde blijven beïnvloeden;
- volgens de bevindingen van het IPCC zijn beperking en aanpassing elkaar aanvullende benaderingen ter vermindering van de risico's van de gevolgen van klimaatverandering in verschillende tijdschalen;
- nationale regeringen zijn in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCC) een gemeenschappelijke doelstelling overeengekomen om de gemiddelde opwarming van de aarde ruim onder 2 °C te houden ten opzichte van de pre-industriële niveaus;
- nationale regeringen zijn in het kader van de Rio+20-Conferentie van de Verenigde Naties een reeks duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) overeengekomen; deze vereisen onder meer dat de internationale gemeenschap "*de toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen verzekert*" (SDG7), dat "*steden en woonplaatsen inclusiever, veiliger, veerkrachtiger en duurzamer worden gemaakt*" (SDG11) en dat "*dringend actie wordt ondernomen om klimaatverandering en de gevolgen daarvan te bestrijden*" (SDG13);
- het initiatief Duurzame energie voor iedereen is in 2011 door de secretaris-generaal van de VN gelanceerd en is erop gericht de volgende drie onderling verbonden doelstellingen te bereiken tegen 2030: "*universele toegang tot moderne energiediensten voor iedereen*", "*verdubbeling van de verbetering van de energie-efficiëntie*" en "*verdubbeling van het aandeel van hernieuwbare energie in de totale energiemix*";
- de Europese Commissie heeft in 2008 het Burgemeestersconvenant en in 2014, als essentiële maatregel van de EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering (Europese Commissie, 2013), het "Mayors Adapt"-initiatief in het leven geroepen om lokale overheden te betrekken en te ondersteunen bij de uitvoering van maatregelen met het oog op respectievelijk de beperking van en aanpassing aan klimaatverandering;
- het Burgemeestersconvenant wordt sinds zijn oprichting erkend als een essentieel EU-instrument, met name voor zijn rol in de strategie voor de energie-unie (Europese Commissie, 2015) en de Europese strategie voor energiezekerheid (Europese Commissie,

2014) om de energietransitie te versnellen en de zekerheid van de energievoorziening te verbeteren;

- de EU heeft in oktober 2014 het klimaat- en energiebeleidskader 2030 aangenomen waarin nieuwe klimaat- en energiedoelstellingen zijn vastgesteld: interne vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met ten minste 40 %, ten minste 27 % van de verbruikte energie in de EU uit hernieuwbare energiebronnen en een energiebesparing van ten minste 27 %;

- de Europese Commissie heeft in 2011 de "Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050" aangenomen die tot doel heeft tegen 2050 de uitstoot van broeikasgassen in de EU met 80-95 % te verminderen ten opzichte van 1990 – dit initiatief is tevens door het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie toegejuicht.

- het Comité van de Regio's benadrukt zijn versterkte verbintenis om het Burgemeestersconvenant verder te ondersteunen, bv. via een speciaal platform binnen het Comité van de Regio’s en andere tools zoals uiteengezet in zijn advies over de toekomst van het Burgemeestersconvenant (ENVE-VI-006).

BIJLAGE III
WOORDENLIJST

- **Aanpassing:** acties die worden ondernomen om te anticiperen op de negatieve gevolgen van klimaatverandering, de mogelijke schade als gevolg ervan te voorkomen of te minimaliseren, of te profiteren van kansen die zich voordoen.
- **Klimaatverandering:** elke verandering van het klimaat in de loop van de tijd, al dan niet als gevolg van natuurlijke variabiliteit of menselijke activiteit.
- **Emissie-inventaris:** kwantificering van de hoeveelheid broeikasgassen (CO_2 of CO_2-equivalent) die wordt uitgestoten als gevolg van het energieverbruik op het grondgebied van een ondertekenaar van het Burgemeestersconvenant tijdens een specifiek jaar – zo kunnen de grootste emissiebronnen en het desbetreffende emissiereducerende potentieel worden vastgesteld.
- **Beperking:** acties die worden ondernomen ter vermindering van de concentraties broeikasgassen die in de atmosfeer worden uitgestoten.
- **Monitoringverslag:** document dat de ondertekenaars van het Burgemeestersconvenant om de twee jaar moeten indienen na de indiening van hun SECAP, waarin de voorlopige resultaten van de uitvoering ervan worden toegelicht – het doel van dit verslag is de verwezenlijkingen van de vastgestelde doelstellingen te volgen.
- "**No-regret"-opties (aanpassing):** activiteiten die onmiddellijke economische en milieuvoordelen opleveren. Deze zijn zinvol in alle plausibele klimaatscenario's.
- **Prosumenten:** proactieve consumenten, consumenten die naast de consumptie van energie ook de verantwoordelijkheid nemen voor de productie ervan.
- **Veerkracht:** vermogen van een sociaal of ecologisch systeem om verstoringen te absorberen en tegelijk dezelfde algemene werkingswijzen te behouden, en de capaciteit om zich aan te passen aan stress en (klimaat)verandering.
- **Risico- en kwetsbaarheidsbeoordeling:** een analyse die de aard en omvang van risico's vaststelt door mogelijke gevaren te analyseren en de kwetsbaarheid te beoordelen die een bedreiging kunnen vormen voor of schade kunnen toebrengen aan mensen, eigendom, levensonderhoud en de omgeving waarvan zij afhankelijk zijn – dit maakt het mogelijk de kritische gebieden vast te stellen en zo informatie te verstrekken ter onderbouwing van de besluitvorming. De beoordeling kan risico's behandelen in verband met overstromingen, extreme temperaturen en hittegolven, droogte en waterschaarste, stormen en andere extreme weersomstandigheden, toenemende bosbranden, stijging van de zeespiegel en kusterosie (indien van toepassing).

- **Risico:** waarschijnlijkheid van schadelijke gevolgen of verliezen vanuit sociaal, economisch of milieuoogpunt (bv. levens, gezondheidsstatus, levensonderhoud, eigendom en diensten) die zich kunnen voordoen in een bepaalde gemeenschap of een samenleving die in kwetsbare omstandigheden verkeert in de loop van een gespecificeerde periode in de toekomst.

- **Actieplan voor duurzame energie en klimaat (SECAP):** een essentieel document waarin de ondertekenaars van het Burgemeestersconvenant vaststellen hoe zij voornemens zijn hun verbintenissen te verwezenlijken. Het definieert beperkings- en aanpassingsmaatregelen om de doelstellingen te bereiken, samen met tijdsbestekken en toegewezen verantwoordelijkheden.

- **Kwetsbaarheid:** mate waarin een systeem onderhevig is aan de nadelige effecten van klimaatverandering, waaronder klimatologische variabiliteit en extremen, en niet in staat is daaraan het hoofd te bieden (het tegengestelde van veerkracht).